

KRAJ

příloha Libereckého kraje

červen 2016

UDÁLOST MĚSÍCE

MEANDRY 2016...ANEB BOJ O MIMOŇSKÉ PÁDLO

V sobotu 4. června se v nádherné přírodě bývalého vojenského výcvikového prostoru Ralsko uskuteční již 21. ročník štafetového závodu, v kterém si můžete změřit své síly hned v pěti disciplínách. Oblíbené tradiční setkání, kterého se účastní nejen vodácké posádky z celé České republiky, každoročně pořádá skautské středisko přístav Ralsko Mimoň.

V překrásné scenérii přírodní památky Meandry Ploučnice u Mimoňe začíná závod, jehož hlavním smyslem rozhodně není honba za výsledky, ale příjemně strávený čas v přátelské atmosféře. Silně meandrující tok Ploučnice v úseku mezi Skautským domem v Mimoní a Borečkem důkladně prověří schopnosti posádky každé kánoe. Následuje běh poměrně rovinatým terénem v délce 3 km od mostu v Borečku až ke skále Generál v Hradčanech. Ten vzápětí vystřídá stejně dlouhá jízda na horském kole, která vede po náročné bývalé tankové cestě – kopcovitou trať plnou písku jen málokdo dokáže vyšlapat na kole, a tak i zde dostanou zabrat vaše nohy. Mnohem příjemnější projížďka vás čeká při následující jízdě na silničním kole po nekonečné ploše hradčanského letiště. Trasu o délce 2,5 km musíte absolvovat hned dvakrát – tam a zpátky. Následuje krátká přestávka, během které je

pro ty méně svědomité návštěvníky připraven vynikající guláš. Plný a spokojený žaludek by vám totiž mohl být na obtíž při závěrečné disciplíně – závodu pramic na rybníku v Hradčanech. Zdánlivě oddechový zážitek se nevyplácí podcenit, protože čas pramice se připočítává k celkovému času štafety. Na závod je nutné přijet už den předem, tedy v pátek, kdy od 16.30 do 21.00 hodin probíhá v areálu skautské chaty v Hradčanech registrace. Na stejném místě je připraveno i ubytování ve vlastních stanech. Jezdci na kolech musí mít přilbu a reflexní vestu, závodníci na kánoích musí mít plovací vesty. V případě potřeby je možné loď i zapůjčit. Závod je přístupný pro všechny věkové kategorie. ←

Více informací na www.skautimimon.cz

Text: Petr Vondřich

Foto: Ivan Anderle (www.fotoanderle.cz)

NA KRAJI

PŘÍMÉ VLAKY K MÁCHOVU JEZERU

Od 25. června začne každý letní víkend jezdit do Doks a Starých Splavů přímé vlakové spojení z Liberce. Moderní klimatizované soupravy Siemens Desiro budou jezdit o sobotách, nedělích a svátcích do 28. srpna. Odjezd z Liberce by měl být v 9.45 a příjezd do Doks v 11.05, nazpět vlak vyjede z Doks v 16.56 a v Liberci bude v 18.21. Vlak nabídné svezení i cyklistům, kteří mohou vystoupit již na kopci v Křížanech a po zajímavé cyklostezce přes Osečnou do Hamru na Jezeře, odtud dále pokračovat do Mimoně, nebo až do Doks.

LÍPA Z TATOBIT ÚSPĚLA V EVROPĚ

Tatobitská tisíciletá lípa jako loňský vítěz národní ankety Strom roku postoupila do mezinárodní soutěže Evropský strom roku 2016, ve které obsadila vynikající druhé místo s více než 43 tis. hlasy. Stala se tak zatím nejúspěšnějším českým stromem za dobu šestiletého trvání evropské soutěže. Do hlasování se celkem zapojilo téměř 230 tisíc lidí. Zlato letos putuje do Maďarska, když s téměř 73 tis. hlasy zvítězil dub z maďarské obce Bátaszék.

KRAJ USPOŘÁDAL SBÍRKU ŠATSTVA PRO POTŘEBNÉ

Jedenkrát tolik oblečení, než když pořádal Liberecký kraj sbírku šatstva pro sociálně slabé poprvé, nashromáždili úředníci při jejím třetím ročníku. Tentokrát kromě svého staršího nepotřebného oblečení nosili pracovníci Krajského úřadu Libereckého kraje do sbírky také drobné vybavení domácnosti, například skleničky, hrnce, utěrky, povlečení nebo hračky pro děti. Předměty z vybavení domácnosti poputují do ubytoven pro sociálně slabé na Novoborsku. „Mám radost z toho, že tolik našich lidí myslí na druhé,“ řekla náměstkyně hejtmana Lenka Kadlecová, která převzala nad sbírkou záštitu.

HORSKÁ SLUŽBA ZÍSKÁ PODPORU OD KRAJE

Na pořízení pomůcek nutných pro poskytování první pomoci získá horská služba z rozpočtu kraje 200 tis. Kč. Poslouží k zakoupení čtyř kusů záchranných kyslíkových setů, jednoho balení obvazového materiálu, jedné sady pánevních pásů a sady i-gel, dvou setů vakuových dlah a matrací, pěti balení popáleninových balíčků a čtyř kusů baterií k defibrilátorům. „Na provoz horské služby bude kraj pravidelně přispívat i v nadcházejících letech,“ dodal hejtmán Martin Půta.

Hejtmán Martin Půta předal během finálového utkání o titul mistra hokejové extraligy biatlonistce Gabriele Soukalové zlatý Hejtmanský dukát. Ocenil tak její mimořádné sportovní úspěchy v uplynulé sezoně a skvělou reprezentaci Libereckého kraje. Foto: Jaroslav Appeltauer

NOMINUJTE OSOBNOST NA POCITU HEJTMANA LIBERECKÉHO KRAJE

Pocta hejtmána Libereckého kraje je již tradičním oceněním, které hejtmán uděluje osobnostem, jejichž činnost, zásluhy či život jsou významné spjaté s naším regionem. Již tradičně máte jedinečnou možnost zasáhnout do nominace i vy! Pokud je ve vašem okolí někdo, kdo si podle vašeho názoru zaslouží být oceněn, zašlete nám do čtvrtka 30. června svůj návrh.

LIBERECKÝ MRAKODRAP SLAVÍ ČTYŘICÁTINY

Nejvyšší budova v Libereckém kraji a jediná nejvyšší budova v České republice, v které dnes sídlí krajský úřad, v letošním roce slaví čtyřicet let od svého vzniku. Stavba byla původně využívána Státním výzkumným ústavem textilním a Výzkumným ústavem textilní technologie. V letech 2000 až 2004 byla citlivě zrekonstruována na sídlo Krajského úřadu Libereckého kraje. Budova architekta Zdeňka Plesníka byla ve své době v mnoha ohledech experimentální stavbou, která předběhla svou dobu použitím unikátních stavebních postupů.

PREZIDENT OCENIL MLADÉ ZACHRÁNCE

Zlatým záchranným křížem pro děti a mládež ocenil prezident České republiky Miloš Zeman dva mladé hrdiny, Matěje Hulíka a Martina Bartoše. Pocty na Pražském Hradě se dostalo oběma žákům z Vyšší odborné školy mezinárodního obchodu a Obchodní akademie z Jablonce nad Nisou za jejich mimořádný čin z loňského roku, kdy vytáhli z vody tříletého chlapce a tříměsíční holčičku. Za záchranu lidských životů oba chlapce i jejich učitelku Barboru Jarolímovou již dříve ocenil i hejtmán Libereckého kraje Martin Půta záslužnou medailí I. stupně. ←

Více informací na www.kraj-lbc.cz/aktuality

KRAJŠTÍ ZASTUPITELÉ

K VĚCI

Jaké využití pro bývalý vojenský výcvikový prostor Ralsko se vám jeví jako nejlepší?

VÍT PŘÍKASKÝ (ČSSD)

Liberecký kraj by se měl zaměřit hlavně na využití svého majetku, což je bývalé vojenské letiště Hradčany, tak, jak jsme to navrhovali již před 4 lety – komplexní řešení pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity. Takto je to koncipováno i v územním a akčním plánu města Ralska.

MILOŠ TITA (KSČM)

Ralsko má mnoho podob. Tím, že značnou část tvoří Chráněná krajinná oblast a další významné přírodní lokality, je předurčen pro sportovně rekreační činnost. Je však nezbytně nutné ho usilovně chránit, protože neřízená, masová turistika by zničila jeho bohatství i charakter.

VLADIMÍR RICHTER (ODS)

Po důkladné sanaci prostoru bych považoval za nejlepší využití jeho větší části pro rekreační účely. Možnosti jsou zde obrovské. Areál tamního bývalého letiště by mohl posloužit pro menší okolí nerušící výrobu a služby.

JOSEF JADRNÝ (PRO LK)

Vlivem pohnutého osudu se nám na tomto území zachovala krajina zvláštní svou nedotčeností člověkem. Po odstranění zbytků staveb po armádě SSSR využijme krásy Ralska k turistickým, sportovním a obecně volnočasovým aktivitám našich občanů.

VLADIMÍR STŘÍBRNÝ (SLK)

Jako nejlepší se mi jeví využití v následujícím pořadí: cestovní ruch (cyklostezky, naučné stezky apod.), průmyslová zóna, nová bytová výstavba a část území bych ponechal jako prostor pro ochranu přírody.

JAN KORYTÁŘ (ZPLK)

Toto území bychom měli vrátit přírodě, není nutné všechno ekonomicky využívat, „divoká“ příroda je hodnotou sama o sobě. Rys, vlk, zubr nebo orel potřebují pro svůj život prostor. V Ralsku ho mohou mít. ←

Další názory zastupitelů si můžete přečíst na www.kraj-lbc.cz/zastupitelstvo

1

- 1 | Mezi velké záliby Osvalda Honse patří také umělecký šach, ve kterém získal titul mistra sportu. Od roku 1975 vedl v Mimoní šachový kroužek a organizoval zde i celostátní soutěže žactva. Foto: Petr Vondřich
- 2 | Fotografie někdejšího kracmanovského hostince, která vedla až k vydání obsáhlé knihy Zaniklé obce kolem Ralska. Během jedné besedy, na které Osvald Hons promítal staré pohlednice, se najednou ozval výkřik v německém dialektu – *Dos bie jo ich! (To jsem přece já!)* Byla to paní Suskeová, která na obrázku poznala nejen sebe, ale taky svou matku. Foto: archiv O. Honse
- 3 | Díky této knize vzpomínky na dávno už neexistující obce jako Strážov, Židlov, Okna, Kracmanov nebo Olšina jen tak nezapadnou. Foto: archiv O. Honse

2

OSOBNOST KRAJE

OSVALD HONS

Známé rčení všechno zlé je pro něco dobré by s trochou cynismu mohlo platit i pro život mimošňského badatele a spisovatele Osvalda Honse (78). Nebýt vážného úrazu, kvůli kterému musel ve svých pětáctičetech odejít do invalidního důchodu, nikdy by asi neměl možnost věnovat se tak intenzivně a důkladně historii svého nejbližšího okolí a v lidech žijících v Mimoní a Ralsku podnit tolik potřebný vztah k jejich domovu.

Narodil jste se v Mimoní ještě před druhou světovou válkou – jaké máte vzpomínky na dětství?

Pocházím ze smíšeného manželství – maminka byla Němka, otec Čech. Děda z tátovy strany se do Mimoně přistěhoval za prací, což dnes, kdy tady žádná práce není, zní dost úsměvně, z Modřišic u Turnova. Celá naše rodina byla silně levicově orientovaná, mamčin nevládní otec dokonce v Mimoní pomáhal zakládat v roce 1919 Komunistickou stranu Německa. Když táta v listopadu 1938 odmítl v roce 1938 přijmout německé občanství, zmlátili ho a poslali na nucené práce do Německa. Když se měl narodit brácha, pustili tátu na dovolenou domů a protože se v Mimoní mezitím rozjela válečná výroba, povolili mu, že tady může zůstat. Každý den se jim ale musel dvakrát hlásit, vždy ráno a večer. Dědu, který celou válku musel za trest pracovat s babičkou v lese, potřebovali vidět dokonce třikrát denně. Ráno se přihlásil na úřadě, potom šel pracovat do lesa, v poledne se opět ohlásil na úřadě a zase zpátky do lesa a večer znovu na úřad. Pořád dokola až do konce války.

A pak se to všechno obrátilo...

Když táta v roce 1938 odmítl přijmout německé občanství, jeho nejlepší kamarád, Čech, z kterého se stal přes noc hrdý Němec, ho poplival a zfackoval. Ale začala válka a on jako nový Němec musel narukovat a odešel na frontu. V roce 1945 za tátou přišel a říká: Lojzo, můžeš mi to prominout? Táta mu odpustil a dodal: Kdybys tenkrát nebyl tak blbej, mohl jsi mít dneska ještě tu nohu. Němci se nesměli po válce volně pohybovat po městě, všichni museli být označeni bílou páskou. Toto bylo zvláště důležité po osmé hodině večer, kdy měli zákaz vycházení. Nakupovat mohli od pěti do šesti. Němečtí antifašisté měli výjimku – nosili červenou pásku. Já jsem do školy začal chodit v roce 1944 a česky uměl říct akorát dobře, dost a děkuju. Ale během měsíce jsem to dohnal. Děti se učí rychle.

Dlouhou dobu jste pracoval jako specialista ve sklářském výzkumu. Jak se stalo, že jste se začal tak intenzivně zajímat o historii svého kraje?

V roce 1970 jsem byl označen za pravicového oportunistu a nepřítele pracujícího lidu a jako takový hned nato vyloučen z komunistické strany. Vyhazov z práce na sebe nenechal dlouho čekat. Musel jsem si hledat nové zaměstnání, ale nikde mě dlouho nechtěli zaměstnat. Nakonec jsem začal pracovat jako střelní mistr v uranovém dole v Hamru na Jezeře. Tam se mi také stal úraz hlavy – měl jsem proraženou lebku a šel jsem do invalidního důchodu. Najednou jsem měl spoustu času věnovat se tomu, co mě vždy hodně zajímalo – historii Mimoně a Ralska.

3

Stál jste u založení dvou významných kulturních a společenských organizací v Mimoní, které za dobu své činnosti uspořádaly nespočet akcí a vydaly také celou řadu publikací. Jakých úspěchů si ceníte nejvíce? Především obnovení dávných tradic našeho města jako jsou Pašijové hry nebo Slavnosti vzkříšení. Historie Pašijových her v Mimoní sahá až do roku 1668, a jsou tak třetí nejstarší na světě vůbec. Za významné považují také vydání knihy Česká Numantia, ve které se věnuji keltskému osídlení na území dnešní Mimoně. Vydali jsme také několik místních brožur a kalendářů.

Vyvrcholením vašeho úsilí se stala více než pětisetstránková publikace Zaniklé obce kolem Ralska. Co bylo pro vás při psaní této knihy nejtěžší?

Sehnat dobové dokumenty, hlavně fotografie. Třeba obec Kostřice nemá v knize jediný obrázek. Když jsem se ptal paní, která se tam narodila, jestli o nějakém neví, řekla mi: „Heleďte se pane Hons, to máte tak. Tam byl těžkej život a na nějaké fotografování (napodobuje její hlas – pozn. red.) nebyl čas. A neměli jsme ani peníze na to, abychom si fotoaparát koupili nebo si to nechali vyfotit“. Dřina, dřina, dřina. Ale přitom tam mezi nimi panovala taková pospolitost. ←

Autor rozhovoru: Petr Vondřich

KRAJEM

RALSKO

Zdání může často klamat a nikde to v našem kraji neplatí tak, jako v případě bývalého [vojenského výcvikového prostoru Ralsko](#). Pokud jste na tom stejně bledě jako já a z celého tohoto ještě nedávno hermeticky uzavřeného území vám něco málo říká pouze název, měli byste to rychle napravit. Začít můžete třeba v samém srdci celé oblasti, v [Kuřívodech](#). Jen málo míst v Libereckém kraji se může pochlubit tak bohatou historií. Město bylo založeno už [Přemyslem Otakarem II.](#) v druhé polovině 13. století a zdejší [kostel sv. Havla](#) postavený ve stejné době způsobil před pár lety nebyvalou senzaci, když zde památkáři odkryli vzácné gotické nástěnné malby. Díky stále lepšícím se stavu kostela je už snazší uvěřit, že právě sem se kdysi přicházeli pomodlit králové [Václav II.](#) nebo [Karel IV.](#) Na tragikomickou skutečnost, že to není zase až tak dlouho, co tu sovětská vojska měla sklad zeleniny, dávají zase spolehlivě zapomenout pravidelné bohoslužby, které zde každou neděli slouží mimoňský farář Václav Horniak. Musíte se také zajít podívat k nedalekému [zámku](#), původně tvrzi ze 14. století obehnanou silnými hradbami a vodním příkopem. A zapomenout byste rozhodně neměli ani na [Muzeum pyrotechnické asanace](#), ve kterém Václav Bilický nashromáždil úctyhodnou sbírku munice, kterou v Ralsku postupně stačila vystřílet německá, česká a sovětská vojska. V této souvislosti není určité bez zajímavosti zmínit, že v době pobytu sovětské armády na našem území zde část svého dětství prožili slavní boxeři

[bratři Kličkové](#), jejichž otec působil na letišti v Hradčanech jako vojenský pilot. Pokud budete v Kuřívodech na kole, nemůžete udělat nic lepšího, než se vydat objevovat tajemství zaniklých obcí jako byly [Židlov](#), [Kracmanov](#), [Okna](#) nebo [Jablonec](#). Když dojedete až do krásně zapadlé vesničky [Náhlov](#), určitě se zastavte v krajanském [Muzeu vystěhovalectví do Brazílie](#), ve kterém se díky mravenčí práci Petra Polakoviče dozvíte o osudech našich krajanů v daleké Jižní Americe. Na zpáteční cestě nepřehlédněte na křižovatce pod zříceninou hradu [Stohánek](#) pomník generálmajora [Antonína Sochora](#), který zde v roce 1950 zahynul při nevyjasněné autonehodě. Ti, co kolo nemají, nemusí vůbec litovat – mohou se vydat pěšky z Kuřívod opačným směrem, kde na ně čeká krásná cesta s dalekými výhledy ze sedla souvrší [Malá a Velká Buková](#). Cesta vás dovede až do bývalé osady [Strážov](#), kde kdysi mimo jiné stával valdštejnský lovecký zámeček a vedla tudy i [úzkorozchodná lesní železnice](#). Modrá značka dál pokračuje kolem Kocábovy věže (ano, tato výrazná pískovcová skála skutečně dostala jméno podle hudebníka Michaela Kocába) do někdejšího vyhlášeného letoviska [Hradčany](#), z kterého dnes ale zbyl jen [Hradčanský rybník](#). Na jeho břehu vybudovaly [Vojenské lesy a statky ČR](#) informační centrum, ve kterém najdete zajímavou multimediální expozici věnovanou především stále ještě převážně netknuté ralské přírodě. ←

Text: Petr Vondřich

- 1 | Pohled na ikonický vrchol Ralska, který dal jméno celé rozsáhlé oblasti bývalého vojenského výcvikového prostoru. Vlevo v zadu další legendární silueta – dvojevrchol Velkého a Malého Bezdězu. Foto: Miroslav Miguel Pida De Sorentes
- 2 | Hradčany patřily před II. světovou válkou k vyhledávaným letoviskům. Nejen velkou pláž se stylovou plovárnou ale už dávno odvál čas. Foto: archiv Spolku historie Mimoňska
- 3 | Mezi další charismatické útvary Ralské pahorkatiny patří pískovcová skála Dlouhý kámen, kterou najdeme nedaleko zříceniny hradu Stohánek. Foto: Milan Drahoňovský
- 4 | Z převážné části neobydlené území Ralska je domovem mnoha vzácných druhů zvířat. Kromě stáda zubra evropského se zde v poslední době objevili také vlci. Foto: Jan Rybář (www.ekolist.cz)
- 5 | Zřejmě nejznámější obyvatelé Ralska – dva nejslavnější světoví boxeři posledních let, bratři Vitalij a Vladimír Kličkové, zde s rodiči prožili část svého dětství. Foto: archiv V. Klička

KRAJ. Příloha Libereckého kraje. Vychází 11× ročně.

Vydává Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2. IČ 70891508. Ev. č.: MK ČR E 21924. Redakční radu tvoří nominovaní zástupci zastupitelských klubů Zastupitelstva LK a Krajského úřadu LK, předsedou je Petr Vondřich. Redakce: media@kraj-lbc.cz, tel: +420 485 226 111.

Číslo 06/2016 vyšlo 1. června 2016, uzávěrka byla 16. května 2016.

magazin.kraj-lbc.cz www.facebook.com/krajlk